

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 8 maja 2025 r.

Poz. 3162

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE NPII.4131.1.289.2025 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 30 kwietnia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr XIV-101-2025 Rady Gminy Nędza z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie określenia rodzaju świadczeń przyznawanych z przeznaczeniem na pomoc zdrowotną dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania, w części określonej w:

- 1) § 3 załącznika do uchwały;
- 2) § 6 ust. 1 załącznika do uchwały, w zakresie wyrazów: *możliwości finansowych funduszu oraz*;
- 3) § 7 ust. 1 załącznika do uchwały, w zakresie wyrazów: *którego wzór stanowi załącznik do niniejszego regulaminu* wraz z poprzedzającym je przecinkiem;
- 4) § 7 ust. 5 załącznika do uchwały;
- 5) § 7 ust. 6 załącznika do uchwały;
- 6) § 7 ust. 7 załącznika do uchwały;
- 7) § 7 ust. 8 załącznika do uchwały;
- 8) § 10 załącznika do uchwały;
- 9) załącznika do załącznika do uchwały;

- jako sprzecznej z art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2024 r. poz. 986 ze zm.), dalej jako: *ustawa*.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 31 marca 2025 r. Rada Gminy Nędza podjęła uchwałę Nr XIV-101-2025 w sprawie określenia rodzaju świadczeń przyznawanych z przeznaczeniem na pomoc zdrowotną dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania, dalej jako: *uchwała*.

Załącznik do uchwały stanowi: Regulamin Funduszu zdrowotnego dla nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Gminę Nędza oraz nauczycieli emerytów, rencistów oraz pobierających nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, dalej jako: „Regulamin”.

W podstawie prawnej uchwały wskazano m.in. art. 72 ust. 1 ustawy.

Wskazana uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 2 kwietnia 2025 r.

W toku badania legalności przedmiotowej uchwały organ nadzoru uznał, że jest ona w części niezgodna z prawem.

Zgodnie z przepisem art. 72 ust. 1 i ust. 4 ustawy, niezależnie od przysługującego nauczycielowi i członkom jego rodziny prawa do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego, organy prowadzące szkoły przeznaczają corocznie w budżetach odpowiednie środki finansowe z przeznaczeniem na pomoc zdrowotną dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz określają rodzaje świadczeń przyznawanych w ramach tej pomocy oraz warunki i sposób ich przyznawania. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1, zachowują nauczyciele po przejściu na emeryturę, rentę lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne bez względu na datę przejścia na emeryturę, rentę lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

Powołane wyżej przepisy ustawy upoważniają radę gminy wyłącznie do ustalenia rodzajów świadczeń przyznawanych w ramach tej pomocy oraz warunków i sposobu ich przyznawania, które powinny być precyzyjnie określone w przedmiotowej uchwale.

Trzeba wskazać, iż przedmiotowa uchwała stanowi akt prawa miejscowego, a organ wykonujący kompetencję prawodawcy zawartą w upoważnieniu ustawowym, jest obowiązany działać ściśle w granicach tego upoważnienia. Przekroczenie kompetencji przez Radę Gminy przy podejmowaniu ww. uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały w zakresie, w którym przekroczono przyznane kompetencje. Powyższe stanowisko organu nadzoru, potwierdza uzasadnienie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego oz. we Wrocławiu z dnia 14 kwietnia 2000 r. (sygn. akt I SA/Wr 1798/99, publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych), w którym stwierdzono, iż *Opierając się na konstrukcji wad powodujących nieważność można wskazać rodzaje naruszeń przepisów, które trzeba zaliczyć do istotnych, skutkujących nieważnością uchwały organu gminy. Do nich należy naruszenie przepisów wyznaczających kompetencję do podejmowania uchwał, podstawy prawnej podejmowania uchwał, przepisów prawa ustrojowego, przepisów prawa materialnego – przez wadliwą ich wykładnię – oraz przepisów regulujących procedurę podejmowania uchwał.*

Tymczasem Rada, w § 3 Regulaminu postanowiła, iż: *Do korzystania z pomocy uprawnieni są:*

- *nauczyciele zatrudnieni co najmniej w wymiarze 1/2 etatu,*
- *byli nauczyciele emeryci i renciści oraz nauczyciele otrzymujący nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.*

Jednakże organ uchwałodawczy jednostki samorządu terytorialnego nie jest uprawniony do określania kręgu podmiotów uprawnionych do pomocy zdrowotnej, bez wyraźnej delegacji ustawowej. Jak wskazano wyżej ustawodawca w art. 72 ustawy określił, kto jest uprawnionym do ubiegania się o przyznanie świadczenia pomocy zdrowotnej, wskazując, że są to nauczyciele (ust. 1) oraz nauczyciele po przejściu na emeryturę, rentę lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne (ust. 4). W ocenie organu nadzoru, Rada Gminy w wyżej wymienionym zakresie dokonała modyfikacji przepisów rangi ustawowej i przekroczyła upoważnienie wynikające z art. 72 ust. 1 ustawy, co równoznaczne jest z istotnym naruszeniem prawa.

Przechodząc dalej, organ nadzoru wskazuje, że Rada w § 6 ust. 1 uchwały postanowiła, że: *Wysokość przyznanej pomocy zdrowotnej uzależniona jest od możliwości finansowych funduszu oraz: (...).* Rada bowiem uprawniona jest wyłącznie do określenia rodzajów świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli oraz warunków i sposobu ich przyznawania, a nie do określania okoliczności, które będą terminować wysokość tych świadczeń.

Z kolei Rada w § 7 ust. 1 uchwały określiła, że: *Warunkiem przyznania pomocy zdrowotnej jest złożenie przez nauczyciela wniosku, którego wzór stanowi załącznik do niniejszego regulaminu oraz w § 10 uchwały, że: Częścią składową regulaminu jest wzór wniosku o przyznanie pomocy zdrowotnej stanowiącej załącznik do niniejszego regulaminu.* Regulacje te stanowią nieuprawnioną ingerencję w kompetencje organu wykonawczego i nie znajdują oparcia w upoważnieniu zawartym w art. 72 ust. 1 ustawy. Tożsamo Rada w § 7 ust. 5-8 uchwały postanowiła, iż:

5. *Wypłata przyznanej pomocy zdrowotnej dla nauczyciela dokonywana jest na konto bankowe wskazane we wniosku przez wnioskodawcę.*
6. *Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań formalnych, w tym zawiera braki w dokumentacji, o której mowa w ust. 2 nauczyciel zostaje wezwany do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.*
7. *W przypadku nieusunięcia braków w terminie, o którym mowa w ust. 6 wniosek będzie pozostawiony bez rozpatrzenia, o czym nauczyciel zostanie poinformowany.*
8. *Środki finansowe przeznaczone na pomoc zdrowotną dla nauczycieli niewykorzystane w danym roku kalendarzowym nie przechodzą na rok następny.*

Zdaniem organu nadzoru powyższe przepisy uchwały dotyczą jej wykonania i Rada nie posiada upoważnienia do narzucenia Wójtowi Gminy Nędza sposobu realizacji uchwały. Jak wskazano powyżej, na mocy art. 72 ust. 1 ustawy, Rada jest wyłącznie uprawniona do określenia rodzajów świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli oraz warunków i sposobu ich przyznawania. Ponadto nie sposób uznać, aby Rada mogła w przedmiotowej uchwale, regulować kwestie związane z przeznaczaniem niewykorzystanych w danym roku środków na pomoc zdrowotną dla nauczycieli.

Powyżej opisane uchybienia w przedmiotowej uchwale należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie, prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa w uchwale to takie naruszenie, które powoduje, że akt pozostaje w sprzeczności z określonym przepisem prawnym. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od samego początku (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Ol 859/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Gd 693/18; publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

W związku z powyższym stwierdzenie nieważności uchwały Nr XIV-101-2025 Rady Gminy Nędza z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie określenia rodzaju świadczeń przyznawanych z przeznaczeniem na pomoc zdrowotną dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania – w części określonej na wstępie, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie:

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego

Iwona Andruszkiewicz